

Svaneluckykan 1

RAÄ Lund 73:1/ L1988:5459_5317
Lund stad och kommun, Skåne län
Arkeologisk schaktningsövervakning 2021
Linnea Lidh

Titel: Svatelyckan 1

Författare: Linnea Lidh

Kulturmiljörapport: 2021:43

Omslagsbild: Norra undersökningsområdet från öster.

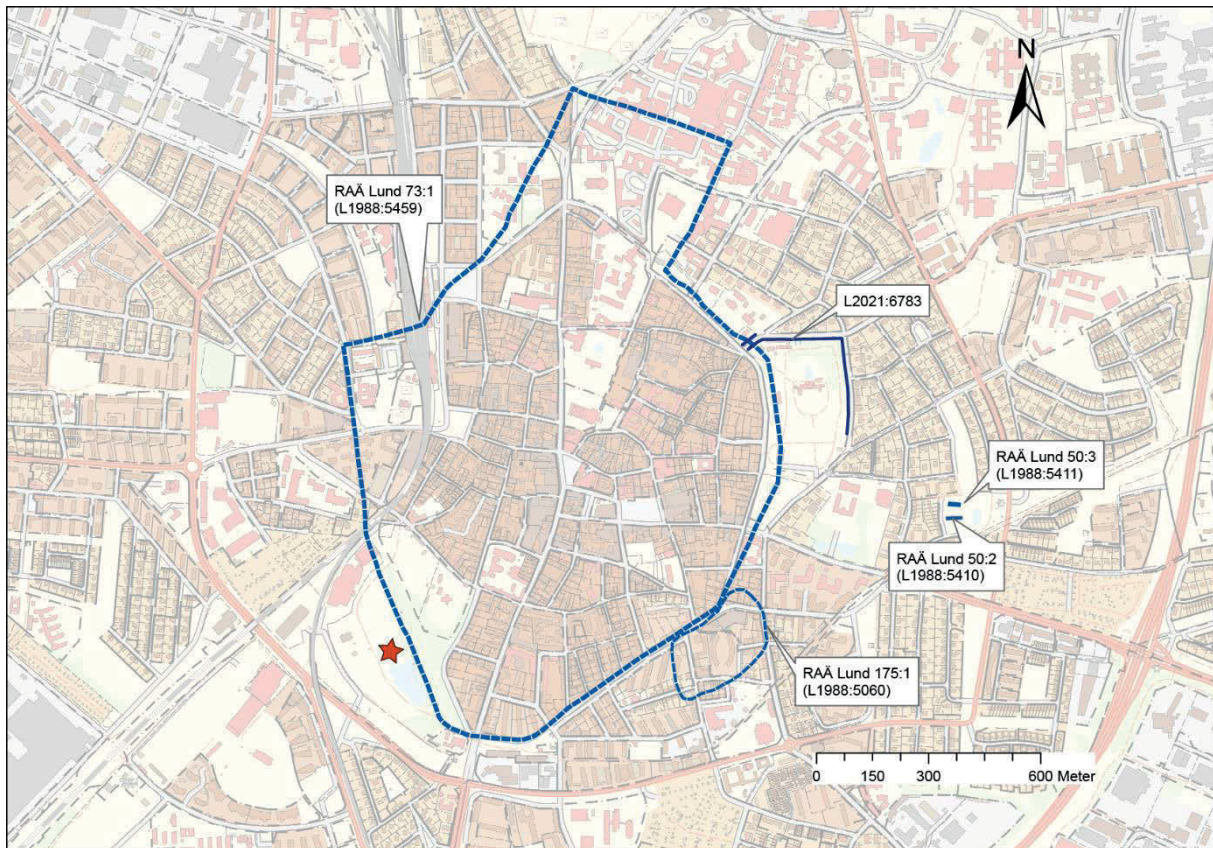
Upphovsrätt: Där inget annat är angivet, enligt Creative Commons licens CC BY

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Inledning	2
Fornlämningsmiljö	3
Tidigare arkeologiska iakttagelser	4
Genomförande och resultat	5
Kulturlagerstatus.....	6
Förslag på fortsatta åtgärder	6
Administrativa och tekniska uppgifter	7
Referenser.....	8
Bilagor	8
Bilaga 1. Plan- och sektionsritningar	9

Sammanfattning

- Då Lunds kommun har för avsikt att avlägsna stubbar från avverkade träd i Stadsparken och ersätta dessa med nya genomförde Kulturen en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning enligt Länsstyrelsens beslut (Lst. Dnr. 431-20382-2020 och Kulturens projektnr. A_2020_0117).
- Stadsparken. På området där schaktningsövervakningen genomfördes låg en äldre åkerlycka, som kallades Skultelyckan, uppkallad efter Hans Schultz. Denna kan ses på J. Bergmans karta från år 1704. Lyckan kan ha varit bebyggd enligt det historiska kartmaterialet från 1700-talet, men i övrigt finns väldigt lite kännedom om hur ytan har använts.
- Två trädschakt drogs vid norra undersökningsområdet som låg under schaktningsövervakning, i södra delen av den så kallade Kastanjeallén. Under bärlager framkom utjämningslager som tolkas tillkommit vid parkens anläggning. I schaktets östra del framkom ett kompakt och lerigt gråblått lager med en del sandlinser som tolkas vara en del av en dammfyllning. Detta lager framkom på ett djup av ca 0,50 meter.

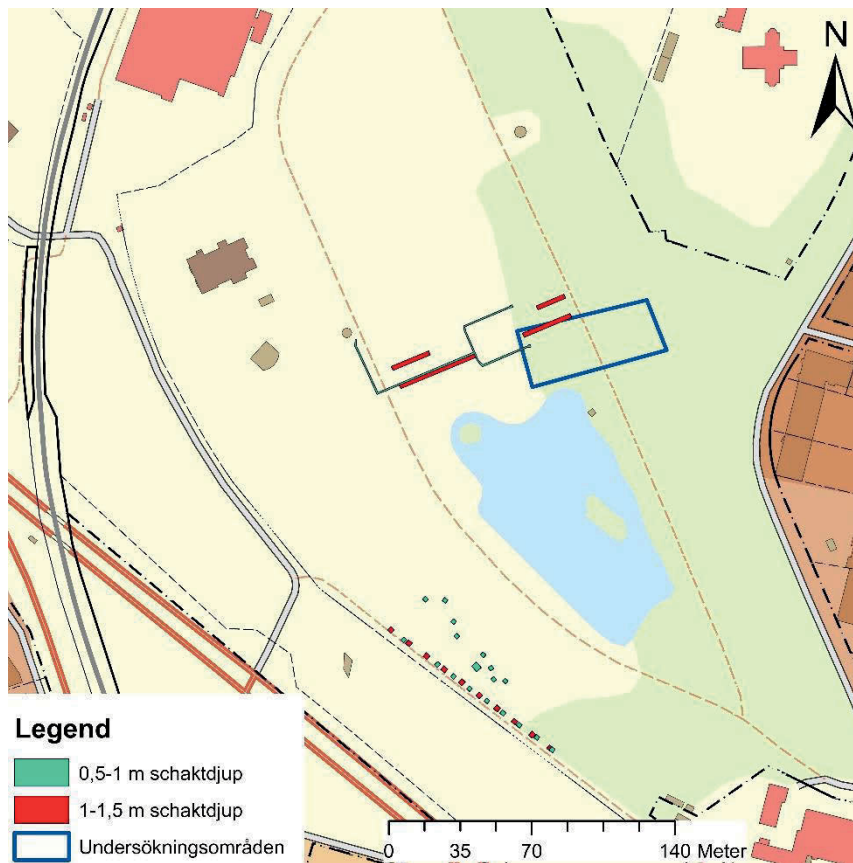

Figur 1. Lunds medeltida stad, fornlämning 73:1, med platsen för undersökningen markerad med en röd stjärna.

Inledning

Då Lunds kommun hade för avsikt att avlägsna stubbar från avverkade träd i Stadsparken och ersätta dessa med nya, genomförde Kulturen en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning enligt Länsstyrelsens beslut (Lst. Dnr. 431-20382-2020 och Kulturens projektnr. A_2020_0117). Ett trettiotal träd planterades inom parken, dels längst parkens paradaxel och dels i parken södra del. Vid paradaxeln installerades nya belysningsstolpar.

Två träd tangerade ytterkanten av den sydvästra kanten av Lunds stadslager, strax utanför den medeltida stadsvallen. Det är denna del av markarbetet som varit föremål för en arkeologisk schaktningsövervakning. Det övriga arbetet hamnar under anmälningsplikt.

Figur 2. Plan över planerade schakt för nya träd i Stadsparken. Undersökningsområdet omfattar endast det norra schaktområdet. © Lantmäteriet

Fornlämningsmiljö

Undersökningsområdet ligger strax sydväst om Lunds medeltida stadsvall som fortfarande ligger synlig ovan mark på en sträcka av ca 400 meter i dagens Stadspark. På området där schaktningsövervakningen genomfördes låg en äldre åkerlycka, som kallades Skultelyckan, uppkallad efter Hans Schultz. Denna kan ses på J. Bergmans karta från år 1704. Lyckan kan ha varit bebyggd enligt det historiska kartmaterialet från 1700-talet, men i övrigt finns väldigt lite kännedom om hur ytan har använts. Området utanför vällen införlivades med Stadsparken, som låg i dagens kvarter Svanelyckan, efter Lundautställningen år 1907 (Bevaringskommittén 1996:144).

*Figur 3. Bild över Lunds medeltida vall som fortfarande är synlig i Stadsparken. Sett från norr.
Fotografi: Kulturens arkeologer*

Tidigare arkeologiska iakttagelser

Endast ett fåtal undersökningar av den bevarade vallanläggningen i Stadsparken har företagits i sen tid, vilket till stor del berott på grundandet av en parkanläggning på 1860-talet. Flertalet av de genomförda undersökningarna har företagits under tidigt 1900-tal och behandlas övergripande i Ragnar Blomqvist postuma publikation *Stadsvallen i Lund* (Blomqvist 1985). Blomqvist har själv, vid ett flertal tillfällen, undersökt såväl vall som vallgrav, bland annat vid Norreport, där en sektion grävdes genom vallgraven, varvid flera broläggningar kunde konstateras.

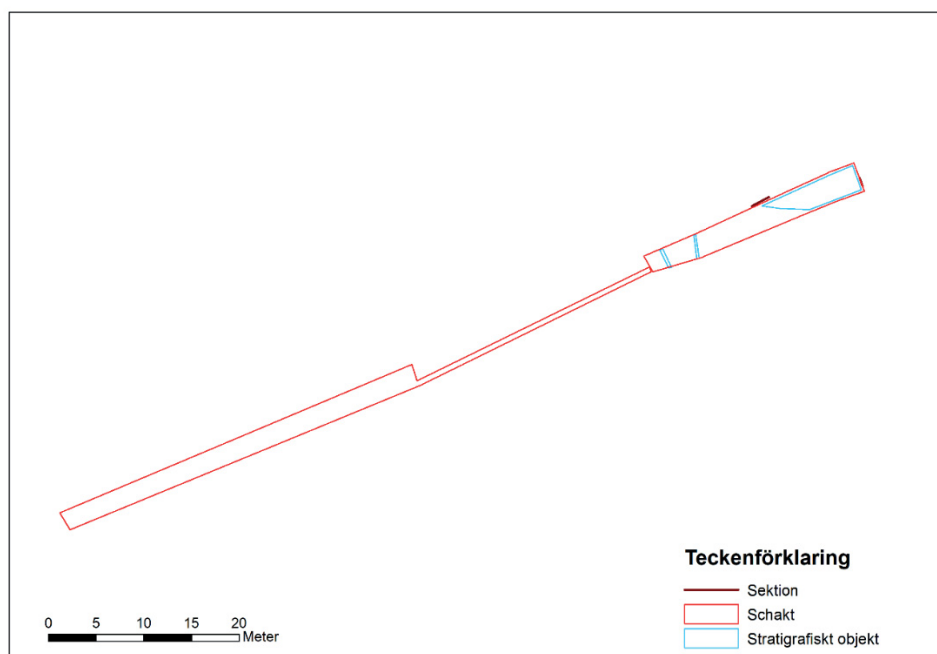
Några arkeologiska iakttagelser har gjort i norra delen av Stadsparken vid Högevallsbadet samt intill stadsvallen. Men vid aktuellt undersökningsområdet finns ingen tidigare arkeologisk kunskap.

Genomförande och resultat

Våren 2021 schaktades det för nya träd i den så kallade Kastanjeallén i stadsparken, strax öster om Lunds medeltida vall. Endast de två södra trädschakten som ansökts om genomfördes vid arbetet. Ett schakt drogs i södra delen av Kastanjeallén utmed parkgången i nordöst–sydvästlig riktning. Schaktet grävdes 1 meter djupt, knappt 3 meter brett och 34 meter långt. Där efter drogs en smalt schakt för belysningskablar fram till nästa trädschakt längre västerut. Detta trädschakt blev också knappt 3 meter brett men ca 40 meter långt. Det var endast det första trädschaktet som övervakades arkeologiskt då resterande markarbete låg under anmälningsplikt.

Över hela ytan under grusgången, på ett djup av ca 0,25 meter, framkom ett ca 0,10 meter tjockt kompakt gult lerlager som tolkas som ett utjämningslager. Under detta lager framkom ett annat utjämningslager som bestod av en del tegelkross och skiffer. Dessa två utjämningslager kan möjligen tillkommit vid parkens anläggning. I schaktets östra del framkom ett kompakt och lerigt gråblått lager med en del sandlinser som tolkas vara en del av en dammfyllning. Detta lager framkom på ett djup av ca 0,50 meter och sträckte sig ner till schaktbotten som låg på 1 meter djup (se bilaga 1). I schaktbotten trängde vatten fram.

Lunds medeltida vall ligger ca 30 meter österut från undersökningsområdet och när man år 1935 dokumenterade vallgraven, enbart 30 meter norrut, uppmättes det till ca 10 meter bred. Troligen är detta alltså inte en del av stadens vallgrav och inte heller finns det någon damm på platsen på det äldre kartmaterialet.

Figur 4. Schakten för nya trädgropar strax öster om vällen.

Figur 6. Nedgrävningskanten för dammen, med sin gråa fyllning, syns tydligt mot den gula moränleran.

Kulturlagerstatus

De översta lagren i parken bestod av utjämningslager, möjligen från 1800-talet, eller vid parkens uppförande. Moränleran framkom på ett djup av 0,30 meter. Fyllningen i vad som tolkas som en dammanläggning var mycket lerig och blöt och fortsätter åt nordöst i schaktväggarna.

Förslag på fortsatta åtgärder

Arbetet slutfört, inga åtgärder är nödvändiga.

Administrativa och tekniska uppgifter

Länsstyrelsens dnr	431-20382-2020
Fornlämningsnr	RAÄ Lund 73:1
Lämningsnr, fornreg	L1988:5459
Kulturens projektnr	A_2020_0117
Trakt/kvarter/fastighet	Innerstaden 2:1, Svaneluckykan
Socken	Lunds stad
Kommun	Lund
Län	Skåne
Typ av exploatering	Trädplantering
Uppdragsgivare	Lunds kommun
Typ av undersökning	Arkeologisk schaktningsövervakning
Ansvarig institution	Kulturen
Fältarbetsledare	Linnea Lidh
Övrig personal	-
Fältarbetstid	2021-05-10– 2021-11-22
Fälttid, arkeolog, tim	13 h
Fälttid, maskin, tim	-
Yta, m²	169 m ²
Kubik, m³	165 m ³
Schaktmeter, m	-
Fyndmaterial	Inga fynd tillvaratogs
Ritning, dokumentation	2 st A3 ritfilm: 2 sektionsritningar skala 1:20, 1 planritning skala 1:100, Digitala inmättningsfiler i Kulturens stads-GIS
Foto	8 st digitala fotografier
Analyser	-
Arkivmaterial, förvaring	Kulturens LA-arkiv under fastighetsbeteckningen Svaneluckykan

Referenser

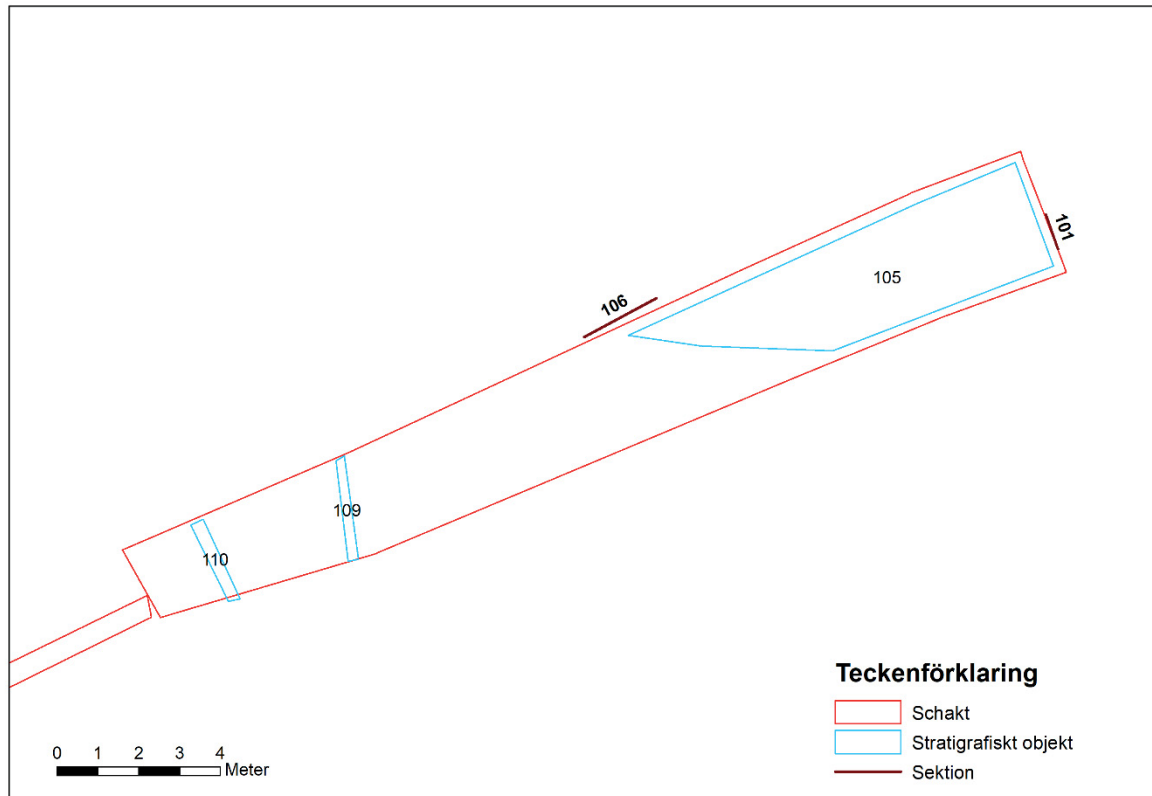
Bevaringskommitten. [Kategori:Utanför vallarna II - bevaringsprogram \(lund.se\)](#) 2021-12-02

Blomqvist, R. & Blomqvist, K. 1985. *Stadsvallen i Lund: ett unikt byggnadsminne*. Lund: Fören. Gamla Lund

Bilagor

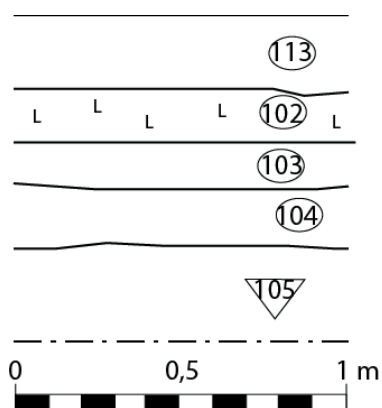
1. Plan- och sektionsritningar

Bilaga 1. Plan- och sektionsritningar

Plan över schaktet för nya trädallé strax öster om vallen. Stratigrafiskt lager 105 är dammen, 109 och 110 är två äldre ledningsschakt.

Sektion 101, sett från sydväst

102 – Gul kompakt lera. Utjämningslager.

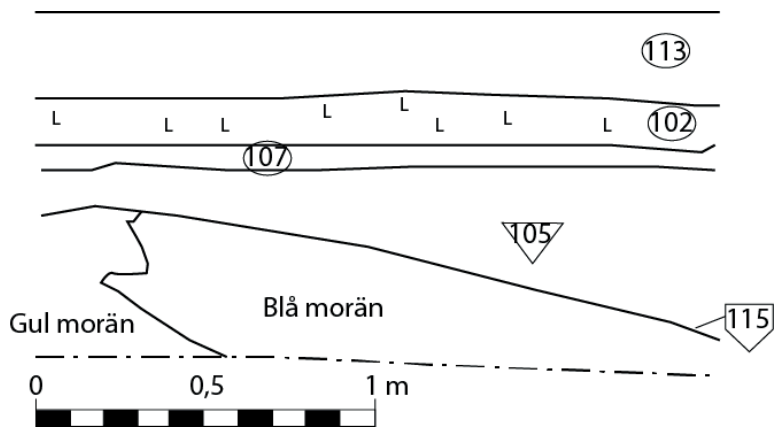
103 – Grå kompakt silt, inslag av kalkbruk och tegelkross. Utjämningslager.

104 – Grå fuktig och kompakt lera. Tolkas som en del av dammfyllning.

105 – Gråblå blöt och kompakt lera med en del sandigt inslag. Tolkas som sedimenterat lager i damm.

113 – Bärlager/grusgång i park.

Sektion 106, sett från söder

102 – Gul kompakt lera. Utjämningslager.

105 – Gråbrå blöt och kompakt lera med en del sandigt inslag. Tolkas som sedimenterat lager i damm.

107 – Grå lucker silt med mycket grus. Innehåller tegelkross och skiffer. Utjämningslager.

113 – Bärlager/grusgång i park.

115 – Nedgrävningskant för damm.

2021

- 2021:1 Botanicum 15, Lund. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2016. Aja Guldåker.
- 2021:2 Hustoftagårdens halmtak. Hustofta 3:6. Höganäs kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2020. Henrik Borg.
- 2021:3 Kv Paradis 51, RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologiska schaktningsövervakningar 2018. Adam Hultberg.
- 2021:4 Hörby kyrka, Hörby socken, Hörby kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan. Carita Melchert.
- 2021:5 Sankt Måns 21. /RAÄ Lund 73:1/. Lämningsnr L1988:5459. Lunds stad & kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning samt. schaktningsövervakning 2020. Sofia Lindberg.
- 2021:6 Kv Sankt Thomas 39, Lund. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/Lämningsnr L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning, geoteknik 2018. Aja Guldåker.
- 2021:7 Clemenstorget. RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019–2020. Linnea Lidh.
- 2021:8 Kv Myntet 10, Lund. RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020. Linnea Lidh.
- 2021:9 Kv Domkyrkan 1, Lund Ändring av västportalens trappa på Lunds Domkyrka. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/ Lämningsnr L1988:5459, Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2010. Gertie Ericsson.
- 2021:10 Kv Sankt Peter 27, RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020. Adam Hultberg.
- 2021:11 Lunds Domkyrka, södra korsarmens trappa och fasader. Lunds stad och kommun, Skåne län. Byggnadsarkeologisk undersökning 2020. Adam Hultberg.
- 2021:12 Glemmingebro medborgarhus. Glemminge 137:1. Ystads kommun, Skåne län. Byggnadsminnesutredning 2021. Henrik Borg.
- 2021:13 Kv Tegnér 2 och 7. RAÄ Lund 73:1 / L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020. Linnea Lidh.
- 2021:14 Brunnsgratan och Östra Vallgatan. RAÄ Lund 73:1 och 175:1 / L1988:5459 och L1988:5060. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019–2020. Linnea Lidh.
- 2021:15 Kryptan 10. Fornlämning RAÄ Södra Sandby 93:1/Lämningsnr L1988:6337 Södra Sandby bytomt, Södra Sandby socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk undersökning 2017. Linda Billström.
- 2021:16 Innerstaden 2:1, Magle Stora Kyrkogata, Stora Tomegatan och Agardhsgatan. Fornlämning RAÄ Lund 73:1/ L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2021. Imelda Bakunic Fridén.
- 2021:17 Björka by, Kulturhistoriskt underlag. Helsingborgs stad, Skåne län. 2021. Lena Hector och Carita Melchert.
- 2021:18 Flyinge 22:44, Lunds kommun. Antikvarisk medverkan 2021. Carita Melchert.
- 2021:19 Kv Paradis 56. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning och kontroll 2020–2021. Linnea Lidh.
- 2021:20 Kv Ängen 10. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2021. Linnea Lidh.
- 2021:21 Blåherremölla 1:2. Kristianstads kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan 2021. Carita Melchert.
- 2021:22 Kv Paradis 45. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2021. Linnea Lidh.
- 2021:23 Örnans 1:6. Fornlämning RAÄ Örkened 64:1/L1991:5879. Örnans kulturresevat, Örkeneds socken, Osby kommun, Skåne län. Trädgårdsarkeologisk undersökning 2021. Aja Guldåker.
- 2021:24 Kv Sankt Thomas 39. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk förundersökning 2021. Aja Guldåker.
- 2021:25 Kv Svartbröder 1. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Kristoffer Brink.

- 2021:26 Kv Winstrup 9. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2019. Kristoffer Brink.
- 2021:27 Vomb m.fl. RAÄ Vomb 7:1/L1988:7758. Vombs by, Lunds kommun. Arkeologisk schaktningsövervakning 2018–2019. Linda Billström & Imelda Bakunic Fridén
- 2021:28 Flyinge 22:50, Flyinge Kungsgård Personalbostad 12, Flyinge, Lunds kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan. Carita Melchert.
- 2021:29 Bergsjöholm 1:1, Bjersjöholms slott, Ystads kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan. Carita Melchert.
- 2021:30 Flyinge 22:40, Flyinge Kungsgård Chefsbostaden, Lunds kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan. Carita Melchert.
- 2021:31 Östarp 1:3, Bakugnen Gamlegård, Sjöbo kommun, Skåne län. Antikvarisk medverkan . Carita Melchert och Lena Hector
- 2021:32 Lund 73:1. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologiska schaktningsövervakningar 2019. Imelda Bakunic Fridén
- 2021:33 Kv Paradis 37. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2020. Adam Hultberg & Imelda Bakunic Fridén
- 2021:34 Mårtensstorget & Östra Mårtensgatan. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologiska schaktningsövervakningar 2020. Adam Hultberg & Imelda Bakunic Fridén
- 2021:35 Allhelgona Kyrkogata. RAÄ 73:1/L1988:5459. Lunds stad, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning, 2018-19. Truls Månsson & Sebastian Boström.
- 2021:36 Kv Winstrup 4. RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2021. Imelda Bakunic Fridén.
- 2021:37 Lund 73:1, RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologiska schaktningsövervakningar 2018–2019. Imelda Bakunic Fridén
- 2021:38 Lund 73:1, RAÄ Lund 73:1/L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologiska schaktningsövervakningar 2018–2019. Imelda Bakunic Fridén
- 2021:39 Kv Klockaren 21. Fornlämning Dalby 40:1/ L1988:815. Dalby socken, Lunds kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2018. Imelda Bakunic Fridén
- 2021:40 Kv Sankt Clemens 1. Fornlämning RAÄ Lund 73:1 /L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2018. Imelda Bakunic Fridén
- 2021:41 Innerstaden 2:1, Hjortgatan m.fl.. Fornlämning RAÄ Lund 73:1 /L1988:5459. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2017. Kristoffer Brink
- 2021:42 Garveriet 2 m.fl., Veberöd, Veberöd socken, Lunds Kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2021. Adam Hultberg & Sebastian Boström.
- 2021:43 Svaneluckykan 1. Fornlämning RAÄ Lund 73:1 /L1988:5459_5317. Lunds stad och kommun, Skåne län. Arkeologisk schaktningsövervakning 2021. Linnea Lidh.